

4. 1995 Ottova Genel Kurul Toplantısı

AGİT Parlamenter Asamblesi 4. Genel Kurulu 4-8 Temmuz 1995 tarihinde Kanada'nın başkenti Ottawa' da yapılmıştır.

Ülkemizi ziyaretle temas ve incelemelerde bulunan Alman Parlamenter Willy Wimmer Başkanlığındaki Asamble Heyetinin Türkiye'ye ilişkin raporu sırasıyla, Büro, Daimi Komite ile Demokrasi, İnsan Hakları ve İnsani Sorunlar Genel Komitesi'nde ele alınmıştır. Sözkonusu toplantılarda Türkiye'ye ağır eleştiriler her zaman olduğu gibi Yunanlılardan gelmiştir. Norveç, İsveç ve Finlandiya'lı milletvekilleri de Daimi Komite toplantısında, Türkiye' deki insan hakları uygulamalarını, DEP davasını, ifade özgürlüğüne ilişkin kısıtlamaları 'Kürt azınlığının' haklarını ve işkence-kötü muamele iddialarını dile getirmişlerdir. Buna karşılık çoğunluk, Türkiye'nin toprak bütünlüğüne saygı ve terörle mücadele hakkı dahil bazı olumlu hususlar üzerinde durarak ılımlı sayılabilecek eleştirilerle yetinmiş, Türkiye' ye bu aşamada anlayış gösterilmesi gerektiğini savunmuştur. Geçen yıl ülkemizi ağır bir dille eleştiren ABD Kongre üyelerinin bu toplantıda daha dikkatli bir dil kullandıkları görülmüştür.

Norveç heyetinin Türkiye hakkında bir karar tasarısı hazırladığının ve diğer Nordiklerin desteğinin aldığının öğrenilmesi üzerine, Başkanlıkla temas kurularak, tasarının görüşülmesinin usul açısından mümkün olamayacağı belirtilmiş, ayrıca, Avrupalıların karşı çıkageldiği unsurları içeren 'insan hakları ve terörizm' konulu bir tasarı sunularak, usul kurallarının Norveç tarafından zorlanması engellenmiştir.

Demokrasi ve İnsan Hakları Komitesi Başkanı Steny Hoyer, Wimmer raporunun içeriğini ve sonuçlarını onayladıklarını, Türkiye'deki insan hakları alanındaki eksikliklerin yalnız Kürtler için sözkonusu bulunmadığını, Türkiye'de demokrasinin geliştirilmesi yönünde atılan adımların özendirilmesi gerektiğini ifadeyle, Türkiye hakkında herhangi bir kararın oylanmasına karşı çıkmış ve aşağıda yer alan açıklamayla yetinilmesini savunmuştur.

'Statement of the Third General Committee

The committee fully endorses the conclusion of the OSCE Parliamentary Assembly's Delegation which visited Turkey in May. The Standing Committee has asked the Delegation to continue its work and to follow up its report. The Committee wishes every success to the delegation in this work.

The Committee joins the delegation in its condemnation of terrorism and any support for terrorism, and fully respects the territorial integrity of Turkey.

At the same time the Committee reiterates the Delegations appeal to the Turkish authorities to set free the duly elected members of the Turkish Grand National Assembly who have been imprisoned.

The Committee is convinced that the acceptance of the important legal reforms which are presently being debated in the Turkish Grand National Assembly would improve the functioning of the Turkish Democracy. The Committee expresses its support to all those in Turkey who work for the approval of these reforms.'

(3. Genel Komite Açıklaması

Komite, Mayıs ayında Türkiye'yi ziyaret eden AGİT Parlamenter Asamble delegasyonunun vardığı sonuçları tam olarak desteklemektedir. Daimi Komite, Delegasyondan çalışmalarına ve raporun izlenmesine devam etmesini istemektedir. Komite, Delegasyonun terörizmin ve terörizme verilecek her türlü desteği kınanmasına katılmaktadır ve Türkiye'nin toprak bütünlüğüne tam olarak saygı göstermektedir.

Aynı zamanda Komite, Delegasyonun hapiste bulunan TBMM'nin seçilmiş üyelerinin serbest bırakılması için Türk makamlarına başvurmasını yinelemektedir.

Komite, TBMM'de şu anda müzakere edilen önemli yasal reformların kabulünün Türk demokrasisinin işleyişini geliştireceğine inanmaktadır. Komite, bu reformların onaylanması için çalışan herkesi desteklediğini ifade eder.

Yunan milletvekillerinin, açıklamanın terörizme dış desteğin kınandığı bölümüne (The committee joins the delegation in its condemnation of terrorism and any foreign support to terrorism) itiraz etmeleri ve sonuçta 'foreign' kelimesinin metinden çıkartılması birçok milletvekili tarafından hoş karşılanmamış, kendisiyle görüşülen İngiliz Sir Keith Speed, Yunanlıların bu davranışıyla kendilerini deşifre ettiklerini ifade etmiştir. Adı geçen ayrıca önyargılı ve hissi bir üslupla Türkiye'yi eleştiren İşçi Partisi Milletvekili Tom Cox'un iflah olmaz ve Yunan lobisine mensup bir kişi olduğunu belirtmiştir.

Sosyalist Grupdaki konuşmasından sonra görüşülen Cox'a, Wimmer raporuna ilişkin görüşlerimizi içeren konuşma metni verilmiş, yapıcı eleştirileri dinlemeye hazır olduğumuz kaydedilmiş, İngiltere'nin IRA terörü ile 25 yıl süren mücadelesi sırasında insan haklarının ihlal edildiğinin İngiliz diplomatlarca da teslim edildiği vurgulanarak, konuşmasının tonunun PKK'ya destek olarak algılanabileceği belirtilmiştir. Cox, Türkiye ve Türklere karşı önyargılı olmadığını, Türkiye'yi birçok kez ziyaret ettiğini, ancak terörizmle mücadele hakkının insan hakları ihlali için 'kılıf' teşkil edemeyeceğini, IRA'ya karşı savaş yöntemleri nedeniyle kendi hükümetini de birçok kez eleştirdiğini ifade etmiştir.

Öte yandan, Genel Kurul oturumunda, Silahlı Kuvvetlerimizin Kuzey Irak'da ahiren gerçekleştirdiği nokta hareketi ile TBMM'deki Anayasa görüşmelerinin ertelendiğine değinerek ülkemizi eleştiren Norveç heyeti Başkanı Erik Solheim'la toplantıdan sonra yapılan görüşmede, değindiği hususlara ilişkin Türkiye'nin görüşleri anlatılmış, Kuzey Irak'daki durum, PKK'nın yurtdışından sağladığı destek, işkence, kötü muamele iddiaları ile demokratikleşme paketi hakkında bilgi verilmiştir. PKK'nın iddia ettiğinin aksine Kürtleri temsil etmediği, insan haklarını ayaklar altına aldığı, Türkiye'yi bölmek istediğini açıkça ilan ettiği, Norveç heyetinden ülkemizdeki gelişmeler hakkında daha sağlıklı bilgiler derlenmesini ve Türk parlamenterleriyle dialog ve işbirliğine girmesini beklediğimiz ifade edilmiştir. Wimmer heyetinde yer alan Finli Kiljunen, Norveçlilerin sert tutumunun heyette yer almamaktan kaynaklandığını Norveç kamuoyunun bu tür çıkışlarla tatmin etmeye çalıştıklarını ve sorunun 'inner- Nordik' olduğunu sandığını belirtmiştir.

Sonuç itibariyle Türkiye'ye ilişkin açıklama, Asamble'nin 1993 ve 1994 oturumlarında ülkemiz hakkında kabul edilen kararla karşılaştırıldığında çok farklı ve olumlu unsurlar içermektedir. AGİTPA heyetinin Türkiye'de en üst düzeyde karşılanarak istediği kişilerle temasa izin verilmesinin ve Wimmer'in deyiimiyle Türkiye'nin iyi niyetini göstermiş olmasının, Türkiye raporunu ve Asamble davranışını etkilediği düşünülmektedir. Türkiye'ye heyet gönderilmesinin Asamble üyeleri tarafından asamble itibarını arttıran bir girişim olarak değerlendirilmiştir.

Toplantıya bundan önceki toplantıda olduğu gibi DEP milletvekilleri Remzi Kartal ile Ali Yiğit'in katılmaları Kanada makamları nezdinde yapılan ısrarlı girişimler sonucu engellenmiştir.

Buna karşılık AGİTPA üyesi milletvekillerinin odalarına 'Kurdistan Parliament in Exile' ile 'Documentation concerning the present situation in Kurdistan prepared by the Kurdistan Parliament in Exile' başlıklı broşür ve metin dağıtılmıştır. Metnin kapak yazısında sözde sürgündeki Kürt Parlamentosunun Türkiye'nin toprak bütünlüğünü tanıdığını belirtilmekte, bununla birlikte Kürt sorununa kalıcı bir çözümün ancak siyasi dialog yoluyla ve Kürtler'in İnsan Hakları Evrensel Bildirisi uyarınca 'halk' olarak tanınmaları yoluyla bulunabileceği kaydedilmiştir.